

Statens Planteavlsvforsøg
Meddelelse nr. 1695
84. årgang
23. september 1982
Udgivet af Statens Planteavlsudvalg

Havebrugscentret, Institut for Frugt og Bær, 5220 Odense SØ

Sortsforsøg med middeltidlige og sene sorter af sødkirsebær

Jørgen Vittrup Christensen

Forsøgets resultater motiverer ikke større ændringer i det eksisterende sortiment. De lyse, rødgule sorter er ikke så velegnede til erhvervsmæssig dyrkning som de mørkerøde, da frugterne er meget sarte. De skal plukkes og transporteres meget nænsomt. 'Büttners Rote' har givet et stort udbytte af ret faste frugter. 'Merton Glory' har meget store frugter, men er dog næppe blandt de mest dyrkningsværdige, da træerne er meget kraftigtvoksende og ikke særligt frugtbar. Frugterne er desuden bløde og meget sarte.

Blandt de mørkerøde sorter må 'Sam' og 'Merton Marvel' fortsat anses for at være meget dyrkningsværdige. 'Schneiders Späte' kan på trods af en ret stor revnetilbøjelighed have nogen interesse på grund af det sene modningstidspunkt, store frugter og det store udbytte.

Indledning

I 1970 plantedes på Blangstedgård et forsøg med sorter af sødkirsebær, der havde vist gode egenskaber i Danmark eller i et naboland. Forsøget omfatter 14 middeltidlige og sene sorter.

Træerne, der var podet på grundstammen *Prunus avium* 'F 12/1', blev plantet foråret 1970 på 6 × 4 m. De blev plantet på et areal, hvor der tidligere havde været kirsebær, hvorfor væksten

de første år var svagere end normalt. I alle tabeller er sorterne opført i rækkefølge efter modningstid.

Resultater

Træernes vækst

Træernes højde blev målt, inden der skete nogen tilbageskæring. Sorten 'Vemon' havde en meget svag vækst, hvorimod alle andre sorter kun va-

rierede lidt, mellem 3,5 og 4,0 m højde. 'Merton Glory' gav de bredeste træer og 'Vernon' de smalleste. Alle andre sorter afveg ikke med sikkerhed fra hinanden.

Tabel 1. Træstørrelse efter 8 år i plantage

	Træhøjde m	Træbredde m
<i>Rødgule sorter</i>		
Merton Glory	3,9	4,7
Sigrid	3,5	4,1
Büttners Rote	4,0	4,1
Tolleiv	3,6	3,7
Merton Late	3,8	3,7
<i>Mørkerøde sorter</i>		
Merton Crane	4,1	4,2
Vista	3,7	4,2
Vernon	2,8	2,7
Schmidt	3,8	4,1
Sam	3,5	4,2
Merton Marvel	3,7	4,0
Schneiders Späte	3,8	4,1

Blomstringstid

Blomstringstidspunktet har betydning for vurdering af egnede bestøvningssorter. I tabel 2 er vist den gennemsnitlige dato for begyndende blomstring, det vil sige, når 10% af blomsterne er foldet ud. Desuden er tidligste (1974) og seneste år (1979) angivet. Blomstringen var så stærkt sammenfaldende, at blomstringstidspunktet alene næppe er nogen hindring for en gensidig befrugtning.

Modningstid

Frugtens modningsperiode er efter bedste skøn bestemt på grundlag af deres farveudvikling. Der er i reglen høstet frugt 2-3 gange med få dages mellemrum. I tabel 2 er vist den gennemsnitlige høstdato og desuden tidligste og seneste år. Der er meget stor usikkerhed ved bestemmelse af det optimale tidspunkt og betydelige årsvariation, navnlig for de sene sorter. Høstdatoen bør derfor benyttes som et udtryk for modningsrækkefølgen og et tilnærmet udtryk for modningstiden.

Frugtstørrelse

Der var en ret stor årsvariation i frugtens størrelse. Den varierede i gennemsnit af alle sorter fra 5,9 g pr. frugt i 1975 til 7,5 g i 1977. Gennemsnit af 5 års resultater er vist i tabel 3.

Tabel 3. Frugtstørrelse og revneindeks, gns. 5 år

	g/frugt	Revneindeks (100 = maksimum revnetilbøjelighed)
<i>Rødgule sorter</i>		
Merton Glory	7,2	50
Sigrid	5,7	54
Büttners Rote	6,0	55
Tolleiv	5,4	82
Merton Late	4,7	22
<i>Mørkerøde sorter</i>		
Hative de Berny	4,8	55
Merton Crane	6,4	67
Vista	6,0	93
Vernon	6,1	90
Sam	7,4	49
Schmidt	5,7	44
Merton Marvel	6,5	52
Schneiders Späte	7,7	73
Merton Reward	7,9	55

Revneindeks

Frugternes tilbøjelighed til revnedannelse er udtrykt ved et revneindeks, som er bestemt ved at nedlægge frugterne i destilleret vand. Et højt revneindeks er udtryk for en stor tilbøjelighed til revnedannelse. I tabel 2 er opført gennemsnit af 5-års bestemmelser.

Udbytte

I tabel 4 er vist det årlige udbytte de første 10 år efter plantning. 24 kg pr. træ svarer til 10 t pr. ha. En dårlig vækst i træerne de første år har muligvis forsinket udbyttet noget. I 1978 (9. år) blev en del af sorterne stærkt skadet af vinterfrost, og i 1981 af nattefrost i blomstringstiden. Udbyttetallene i tabellen omfatter alle frugter, såvel revnede som uskadede frugter.

Tabel 2. Dato for blomstring og høst, gennemsnit 5 år

	Begyndende blomstring		gns.	Høstdato	
	gns.	tidligst/senest		tidligst/senest	
<i>Rødgule sorter</i>					
Merton Glory	6/5	23/4 – 15/5	11/7	9/7 – 13/7	
Sigrid	8/5	24/4 – 15/5	12/7	8/7 – 18/7	
Büttners Rote	6/5	24/4 – 15/5	27/7	19/7 – 6/8	
Tolleiv	8/5	23/4 – 12/5	1/8	21/7 – 14/8	
Merton Late	6/5	22/4 – 15/5	7/8	28/7 – 22/8	
<i>Mørkerøde sorter</i>					
Hative de Berny	6/5	24/4 – 15/5	29/6	28/6 – 30/6	
Merton Crane	8/5	25/4 – 16/5	15/7	12/7 – 20/7	
Vista	6/5	23/4 – 15/5	18/7	12/7 – 26/7	
Vernon	7/5	23/4 – 15/5	23/7	17/7 – 1/8	
Schmidt	7/5	23/4 – 16/5	27/7	18/7 – 4/8	
Sam	9/5	27/4 – 18/5	24/7	19/7 – 28/7	
Merton Marvel	8/5	25/4 – 17/5	31/7	19/7 – 12/8	
Schneiders Späte	9/5	27/4 – 18/5	31/7	22/7 – 9/8	
Merton Reward	6/5	24/4 – 15/5	31/8	25/7 – 2/8	

Tabel 4. Udbytte kg pr. træ og i alt.

	4. år	5. år	6. år	7. år	8. år	1978			1981		I alt
						9. år	10. år	11. år	12. år		
<i>Rødgule sorter</i>											
Merton Glory	0,3	2,7	32	24	33	7	20	48	0	167	
Sigrid	0,5	0	4	13	6	15	18	26	0	82	
Büttners Rote	1,5	5,3	22	30	18	13	49	71	16	225	
Tolleiv	3,1	1,3	28	34	21	8	54	53	7	209	
Merton Late	4,9	16,9	31	41	19	4	58	49	4	227	
<i>Mørkerøde sorter</i>											
Hative de Berny	0,1	0,2	2	6							
Vista	0,4	9,0	28	33	24	0	34	45	24	197	
Merton Crane	0,7	1,3	17	20	7	14	21	47	0	128	
Vernon	0,4	2,4	7	12	8	5	23	24	8	89	
Schmidt	0,5	4,1	32	29	15	0	28	64	3	175	
Sam	0,2	4,4	18	23	28	12	32	37	6	160	
Merton Marvel	2,4	1,0	23	25	21	21	26	40	2	161	
Schneiders Späte	0,2	5,0	29	40	32	22	9	28	19	184	
Merton Reward	0,3	0,3	4	3	3						

Sortsbeskrivelse

Lyse sorter

'Büttners Rote Knorpelkirsche' har været meget frugtbar og jævntbærende. Frugten er af god kvalitet. Det er den mest dyrkningsværdige rødgule sort i dens sæson, af de der er prøvet på Blangstedgård.

'Merton Glory' gav i dette forsøg noget mindre frugter end den har gjort i tidligere forsøg. Udbyttet var nogle år meget stort, men har været stærkt svingende, lige som det er kendt i erhvervsplantager. Frugten er meget stor, ret blød og mindre sød end de fleste andre sorter. Træet er meget kraftigtvoksende og bredkronet. Andre ly-

se sorter, der ikke var med i dette forsøg, har muligvis større dyrkningsværdi.

'Merton Late' er tidligt bærende og meget frugtbar. Et par år svigtede bæringen på grund af frostskaade. Frugterne er faste, små, meget revne-resistente og kan høstes over en lang periode i første halvdel af august. De små frugter begrænser dog dens dyrkningsværdi i erhvervsdyrknin-gen, men den kan måske finde anvendelse til in-dustribrug på grund af den store frugtbarhed og ringe revnetilbøjelighed.

'Sigrid' er en gammel dansk sort af ukendt op-rindelse. Den har ikke haft nogen egenskaber på højde med mange andre sorter i dens modnings-sæson.

'Tolleiv' er en gammel middeltidlig norsk sort, der har haft stor dyrkningsværdi i Norge. Den har været frugtbar, men i øvrigt ikke haft egenskaber, der kan give den en plads i sortimentet.

Mørkerøde sorter

'Hative de Berny' er en tidlig sort. Den gav så lavt et udbytte, at den udgik af forsøget inden dets afslutning.

'Merton Crane' modner midt i juli måned. Selv om frugterne er af god kvalitet har udbyttet været så beskedent, at den næppe har dyrkningsværdi her i landet.

'Merton Marvel' har givet et middelstort ud-bytte. Frugterne, der modner sidst i juli er af god

kvalitet og dens tilbøjelighed til revnedannelse er under middel. Den anses for at være dyrknings-værdig.

'Merton Reward' har givet så lavt et udbytte, at den inden forsøgets afslutning udgik af forsøget. Uanset andre udmærkede egenskaber anses den derfor for at være uegnet til dyrkning her i landet.

'Sam' har givet et middelstort udbytte af meget høj handelsværdi. Frugterne er sorte, faste og langstilkede. Dens største svaghed er, at den ofte har et stort junifald.

'Schmidt' har givet et ret stort udbytte. Frug-ternes revnetilbøjelighed var under middel, men væsentligt større end i tidligere undersøgelser. Kan have interesse som en bisort.

'Schneiders Späte Knorpelkirsche' er stor-frugtet og var den mest frugtbare af de mørke sene sorter. Dens svaghed er en ret stor revnetilbøje-lighed og meget kraftigt voksende træer. Af den grund bør den højst betragtes som en bisort.

'Vernon' har været meget svagt voksende og givet et meget lille udbytte. Den synes ikke at have egenskaber, der gør den dyrkningsværdig her i landet.

'Vista' modner midt i juli, hvor der savnes en god, mørk sort. Den har været frugtbar, men frugterne var mindre end i tidligere undersøgelser og deres revnetilbøjelighed har været så stor, at en erhvervsmæssig dyrkning vil være meget risi-kobetonet.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Abonnement på meddelelser fra Statens Planteavlsvforsøg kan bestilles ved indsendelse af abonnementsbeløbet til bladets ekspedition, Statens Planteavlsvkontor, Kongevejen 83, 2800 Lyngby, postgiro 200 2299, tlf. (02) 85 50 57. Abonnementsprisen er for 1982 80,00 kr. årligt excl. moms. Adresseændring bedes meddelt bladets ekspedition. ISSN 0105-6514

Trykt i 7.000 eksemplarer.